Programa de vigilància postocupacional de la salut de les persones treballadores que han estat exposades a l'amiant

Imma Cortès, Montse Vergara, Mª Marta Arcas

Imma Cortès icortes@aspb.cat; usl@aspb.cat

Taller FAVB. 31 de març de 2022

Unitat de Salut Laboral de Barcelona

CSB Consorci Sanitari de Barcelona

Agència de Salut Pública

Salut i treball

Prevenció de riscos laborals

Persones treballadores: **dret** a una protecció eficaç en matèria de seguretat i salut en el treball

Persones empresàries: **deure** de protecció per garantir la seguretat i la salut de les persones treballadors al seu servei en tots els aspectes relacionats amb la feina

PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

- Identificació, avaluació i control dels riscos en el lloc de treball
- Vigilància de la salut relacionada amb els riscos en el lloc de treball

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals

Vigilància de la salut

1	2	3	4
• Detectar precoçment problemes de salut relacionats amb l'exposició als riscos en el lloc de treball	• Introduir o millorar les mesures de protecció i prevenció	• La persona empresària ha de garantir a les persones treballadores la vigilància periòdica del seu estat de salut segons els riscos inherents al treball	• En el supòsit que el tipus de riscos inherents al treball ho faci necessari, el dret dels treballadors a la vigilància periòdica del seu estat de salut s'ha de **prolongar més enllà de la finalització de la relació laboral**

Vigilància de la salut

- **Treballadors ocupacionals**: exposats en algun moment a l'amiant i continuen a l'empresa en la qual es va produir l'exposició.
  - **Exposats**: exposició actual.
  - **Postexposats**: exposició passada.

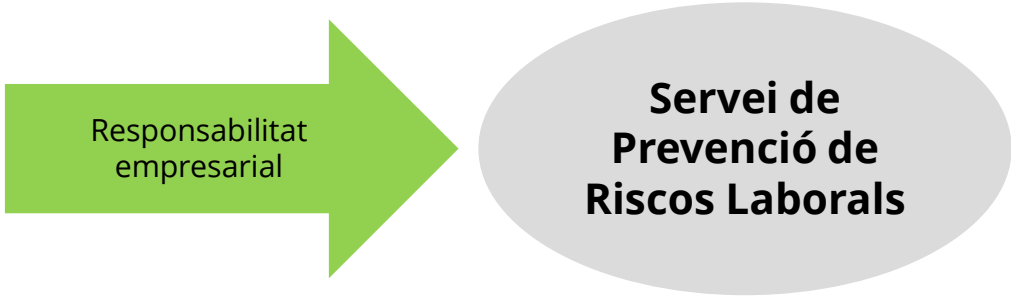

PROGRAMA DE VIGILÀNCIA POSTOCUPACIONAL DE LA SALUT DELS TREBALLADORS QUE HAN ESTAT EXPOSATS A L'AMIANT

- **Treballadors postocupacionals**: antecedents d'exposició a l'amiant que cessen la relació de treball amb l'empresa en la qual es va produir l'exposició (jubilació, canvi d'empresa, qualsevol altra causa).

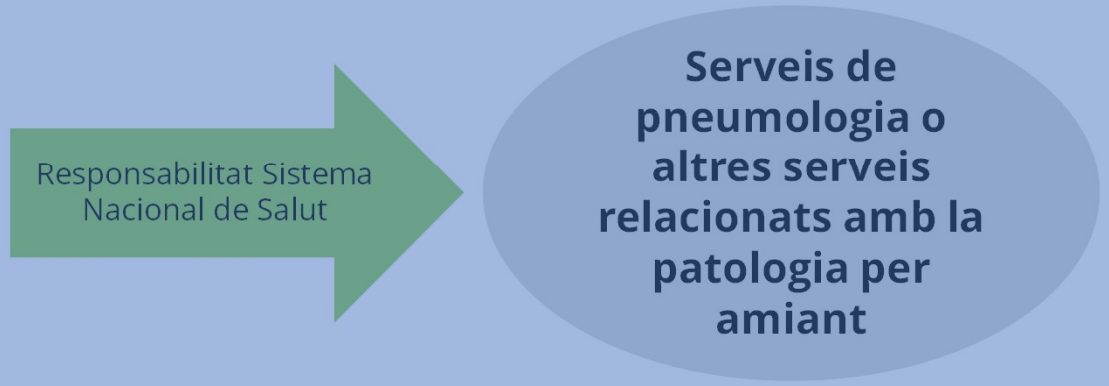

Antecedents

- Amiant àmpliament utilitzat en el passat fins la seva prohibició el 2002.
- Diverses patologies amb període de latència llarg.
- Normativa determina que la vigilància sanitària de les persones treballadores que han estat exposades a l'amiant un cop finalitzada la relació laboral la realitzi el **sistema públic de salut**.
  - Reial decret 396/2006, de 31 de març, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut aplicables als treballs amb risc d'exposició a l'amiant.
  - Pla de Govern per a la prevenció de riscos laborals 2005-2008 aprovat pel Govern de la Generalitat el 16/02/2006, apartat 2.17: "Desenvolupar segons l'article 37.2.e del Reial decret 39/1997, el Programa Integral de Vigilància de la Salut dels treballadors exposats a l'amiant (PIVISTEA), aprovat per la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball i en el Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut.
  - III Pla de Govern de Seguretat i Salut Laboral 2015-2020: "Seguiment, actualització i millora del Programa de vigilància de la salut postocupacional d'amiant·".

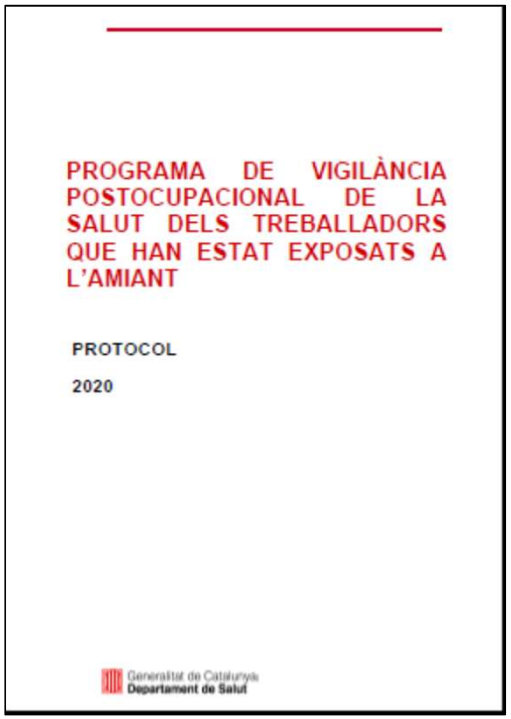
PROGRAMA DE VIGILÀNCIA POSTOCUPACIONAL DE LA SALUT DELS TREBALLADORS QUE HAN ESTAT EXPOSATS A L'AMIANT

PROTOCOL

2020

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Objectius

1. Identificar persones treballadores que han estat exposades a l'amiant.
2. Determinar si aquestes persones han desenvolupat alguna patologia relacionada amb l'exposició a l'amiant.
3. Fer un seguiment integral i coordinat d'aquestes persones i col·laborar perquè se'ls reconegui, si és necessari, la patologia com a malaltia professional, així com la indemnització per danys a la salut.

Circuit

Centre Atenció Primària	Unitat de Salut Laboral	Serveis de Pneumologia de referència	Otorinolaringologia

• Identificació treballadors postocupacionals
• Derivació a Unitat de Salut Laboral
	• Informació del programa
	• Consentiment informat
	• Obertura història clínico-laboral
	  • Història laboral
	  • Història clínica
	  • Antecedents patològics
	  • Història hàbit tabàquic
	  • Consell antitabàquic
	• Derivació a pneumologia
	• Informe final
	• Informació per tramitar malaltia professional a l'INSS
		• Història clínica
		• Exploració clínica específica
		• Proves complementàries
		• Valoració estat de salut, resultats proves, comunicació del resultat
		• Decisió seguiment
		  • Anual
		  • Triennal
			• Valoració càncer de laringe

SEGUIMENT

Unitats de Salut Laboral

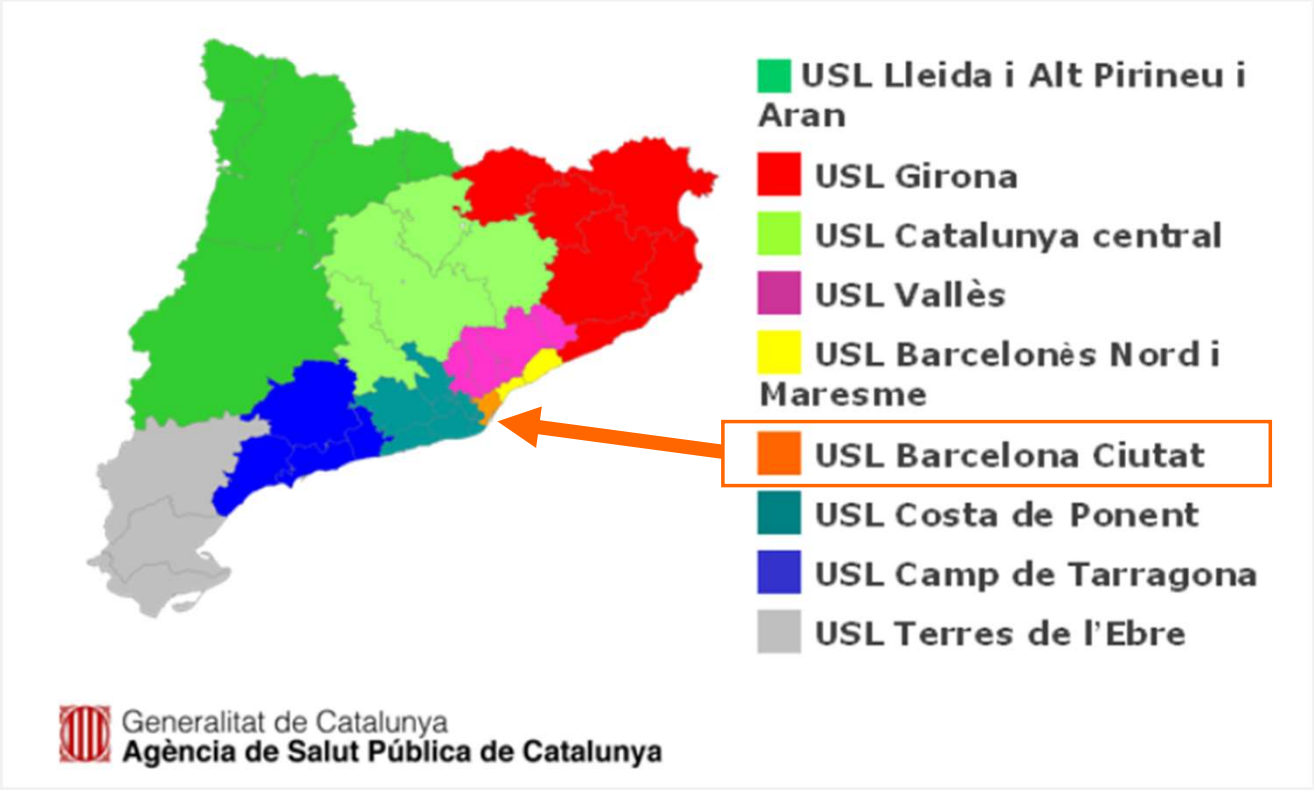

C S B Consorci Sanitari de Barcelona

Agència de Salut Pública

Salut i treball

https://www.aspb.cat/arees/salut-treball/introduccio/

Hospitals de referència del programa

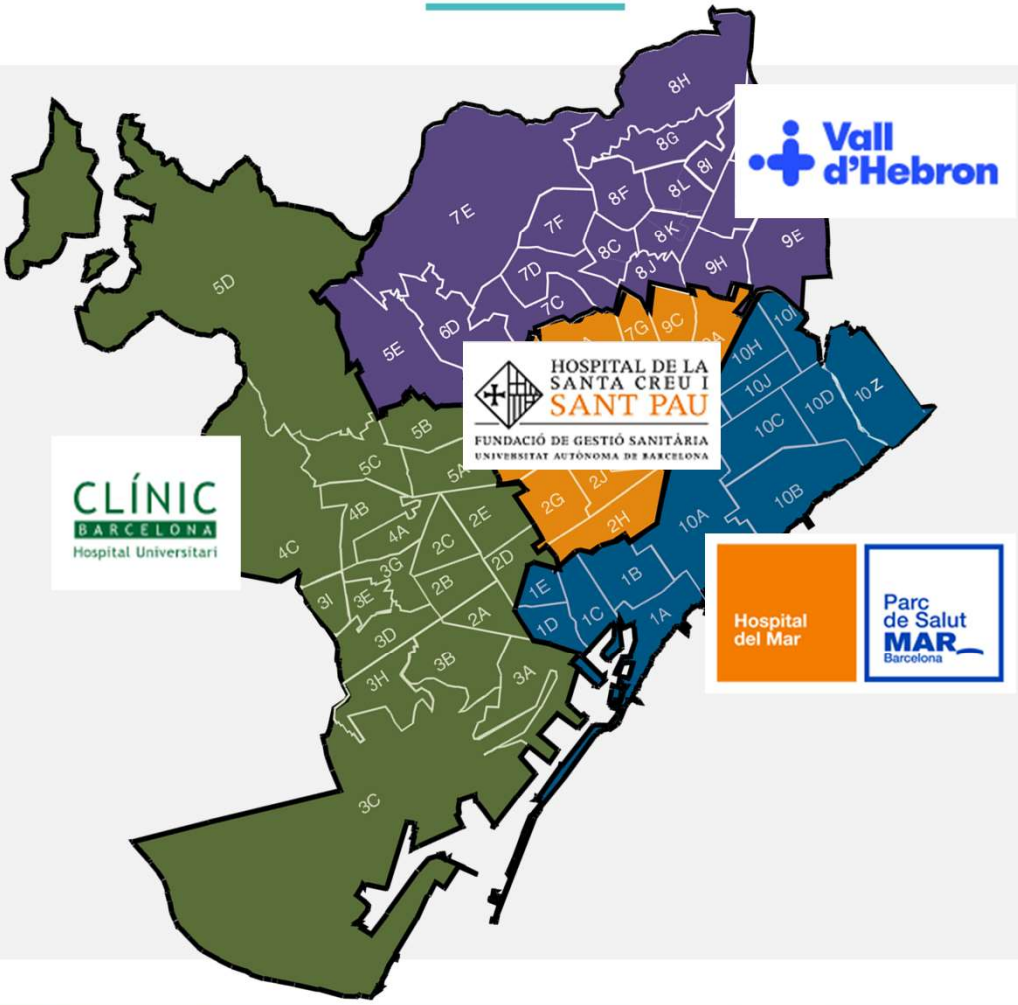

Activitats i ocupacions més freqüentment implicades

- Treballs d'extracció, manipulació i tractament de minerals o roques amiantíferes.
- Fabricació de teixits, cartons i papers d'amiant.
- Tractament preparatori de fibres d'amiant (cardatge, filada, tramat, etc.).
- Aplicació d'amiant amb pistola (xemeneies, fons d'automòbils, vagons).
- Treballs d'aïllament tèrmic en construcció naval i d'edificis i la seva destrucció.
- Fabricació de guarnicions per a frens i embragatges, de productes de fibrociment, d'equips contra incendis, de filtres i cartó d'amiant, de juntes d'amiant i cautxú.
- Càrrega, descàrrega o transport de mercaderies que poguessin contenir fibres d'amiant.

Quadre de malalties professionals - RD 1299/2006

- Asbestosi
- Afeccions fibrosants de la pleura i el pericardi que evolucionen amb restricció respiratòria o cardíaca provocades per amiant
- Neoplàsia maligna de bronqui i pulmó
- Mesotelioma
- Mesotelioma de pleura
- Mesotelioma de peritoneu
- Mesotelioma d'altres localitzacions
- Càncer de laringe per inhalació de pols d'amiant

ESTIBARNA

- Càrrega i descàrrega portuària.
- Estibadors
  - L'amiant arribava en pols o premsat en sacs de plàstic. Els estibadors agafaven els sacs amb ganxos que es fabricaven ells mateixos. La feina la feien entre dos companys i col·locaven els sacs sobre palets per treure'ls del vaixell.
  - Posteriorment l'amiant arribava en contenidors que s'havien de buidar amb pales.
- Aquestes feines es feien sense cap mesura de protecció i la roba de treball es portava a rentar a casa.

Foto: El Mercantil

MACOSA

- Fabricació i reparació de cotxes, autobusos, locomotores i material ferroviari.
- Oficials
  - Muntatge elèctric dels motors dels trens i metros. Per aïllar els cables usaven materials fets amb amiant (cintes, cordons i plaques). Barrejaven les fibres d'amiant amb resina per a crear una pasta que impregnava els cables. Per protegir els cables en el procés de soldadura, utilitzaven mantes o plaques d'amiant.
  - Desmantellament de trens que tenien plaques d'amiant a l'interior i substitució per plaques de fibra de vidre.
- Aquestes feines es feien sense cap mesura de protecció.

Foto: Ajuntament de Barcelona

Mesures preventives. Abans i ara

Què puc fer si vaig treballar amb amiant

Posar-me en contacte amb el meu metge o metgessa del CAP

- El metge o metgessa valorarà si es compleixen els criteris de treballador o treballadora postocupacional i derivarà a la USL de Barcelona.
- La USL es posarà en contacte i decidirà la inclusió al programa si es compleixen criteris, previ consentiment de la persona afectada.

Programa de vigilància postocupacional de la salut de les persones treballadores que han estat exposades a l'amiant

Imma Cortès, Montse Vergara, Marta Arcas

Imma Cortès, icortes@aspb.cat; usl@aspb.cat

Taller FAVB. 31 de març de 2022

Unitat de Salut Laboral de Barcelona

CSB Consorci Sanitari de Barcelona

Agència de Salut Pública

Salut i treball